

S KRTKOM LIGIJEM RAZISKUJEMO VELENJE

UVODNA BESEDA

Človek je ustvarjen za bivanje v naravi. Čeprav nas današnji način življenja želi speljati na drugačno pot, se v Vrtcu Velenje ne damo. Zavedamo se pomena prvinskosti našega obstoja, zato na različne načine iščemo poti v naravno okolje, ki nam je dano.

Je lahko kaj lepšega kot gledati zadovoljnega otroka, ki vidi, sliši, tipa, vonja in okuša svet okrog sebe? Ki raziskuje, se čudi, sprašuje in išče odgovore? Ki se veseli in uživa v lepotah ter skrivnostih narave, ki nam ponuja več, kot si lahko želimo?

Kako lepo je preživljati čas z otroki, ki tako iskreno čutijo vse tisto, kar smo odrasli že pozabili. Čas je, da se ustavimo in se učimo od njih. Čas je, da vstopimo v njihov svet, ki je bil nekoč tudi naš, ter skupaj sejemo navdušenje nad preprostostjo bivanja v naravnem okolju.

Pred vami je delček zgodbe, ki se je v letošnjem šolskem letu odvijala v Vrtcu Velenje. Težko je ubesediti vse občutke, čarobne dogodivščine in odkritja, ki so nas spremljali na poti. Ne le naši otroci, tudi odrasli smo bogatejši za nova znanja in izkušnje. Semena, ki smo jih skrbno posejali, so vzkllila, naš projekt je iz drobnih idej zrastel v pisan vrt, kjer se srečujeta znanje in domišljija.

1450 otrok, ki bivajo v 82 oddelkih naše hiše, v mestnem, primestnem in podeželskem okolju, diha, čuti in živi z naravo. Zanje si želimo, da bi na pot odšli z znanjem in odgovornim odnosom do narave, da bi v življenju znali prepoznati podobne dogodke, ki so se jim v vrtcu že zgodili in predvsem da bi znali pustiti srce odprto za vsa tista doživetja v naravi, ki krepijo telo in ustvarjajo dobre misli.

Nataša Doler,
ravnateljica Vrtca Velenje

KAZALO

- 1. Projekt »S krtkom Ligijem raziskujemo Velenje«** **4**
- 2. Predstavitev tem** **5**
 - 2.1 Krožno gospodarstvo – odpadki 5
 - 2.2 Zdravo hrano jemo, se gibamo in zdravo živimo 13
Odgovorno s hrano
 - 2.3 Znanje o gozdovih – gozdna igralnica 19
 - 2.4 Semena in vrtovi – šolska vrtilnica 29
- 3. Krtkove iskrice** **39**

I. S KRTKOM LIGIJEM RAZISKUJEMO VELENJE

V šolskem letu 2016/17 smo v vseh enotah Vrta Velenje izvajali skupen projekt »S krtkom Ligijem raziskujemo Velenje«. Projekt je bil razdeljen na štiri podteme, ki smo jih izbrali in izvedli v sklopu programa Ekošola: Krožno gospodarstvo – odpadki; Zdravo hrano jemo, se gibamo in zdravo živimo – Odgovorno s hrano; Znanje o gozdovih – gozdna igralnica ter Semena in vrtovi – šolska vrtilnica. Vsak oddelek si je izbral eno temo, ki jo je poglobljeno izvajal skozi celotno šolsko leto. Koordinatorke programa Ekošola smo načrtovale osnovne smernice za vsako temo, ki so po eni strani povezovale vsebine v skupen projekt in hkrati vsebovale dejavnosti, značilne za posamezno temo. Naše enote se nahajajo na različnih lokacijah – v centru mesta, na obrobju, ob gozdu, ob reki Paki. Vsaka enota ima svoje značilnosti, ki so jih strokovni delavci in otroci spretno vtkali v projekt. Rdeča nit projekta je bil krtke Ligi, maskota Muzeja premogovništva Slovenije. S pomočjo krtke smo otrokom približali pomemben del tradicije Velenja – premogovništvo. Pridobivanje lignita v premogovniku Velenje traja že okoli 140 let, mesto se je razvilo na temeljih rudarske vasi. Krtke Ligi je otrokom predstavil tudi preostale značilnosti Velenja. Skupaj smo odkrivali kipe, ki se nahajajo na različnih lokacijah našega mesta. Kipe smo ustvarjali iz odpadnega materiala ter hkrati spoznavali različne materiale in pravilno ločevanje odpadkov. Kljub temu da je Velenje peto največje mesto v Sloveniji, ima veliko zelenih površin. Tudi ob vrtcih smo poskrbeli za različne gredice, vanje smo zasadili zelenjavo, zelišča, cvetlice ... S tem, ko smo skrbeli za rastline, smo spoznavali tudi izvor hrane ter pomen ustrezne prehrane za naše zdravje. Ne le prehrana, tudi gibanje je zelo pomembno za zdravje. S krtkom Ligijem smo premagovali različne gibalne izzive in ga povabili tudi v naše gozdne igralnice, kjer smo skupaj odkrivali gozdne skrivnosti.

Maja Skaza,
koordinatorica programa Ekošola za Vrtec Velenje

2. PREDSTAVITEV TEM

2.1 Krožno gospodarstvo – odpadki

V letošnjem šolskem letu smo posebno pozornost namenili spoznavanju pomena skrbi za čisto in urejeno okolje ter varovanju narave. O njihovem pomenu smo otroke seznanjali pri raznovrstnih dejavnostih, zelo pa so nam pomagala tudi različna tiskana gradiva, in sicer tako literarna kot informativna besedila. Otrokom smo posredovali dramatizacije z ekološkimi vsebinami in z njimi prepevali ekološko obarvane pesmi. Pri ustvarjanju eko himne so sodelovali tako otroci kot tudi strokovni delavci.

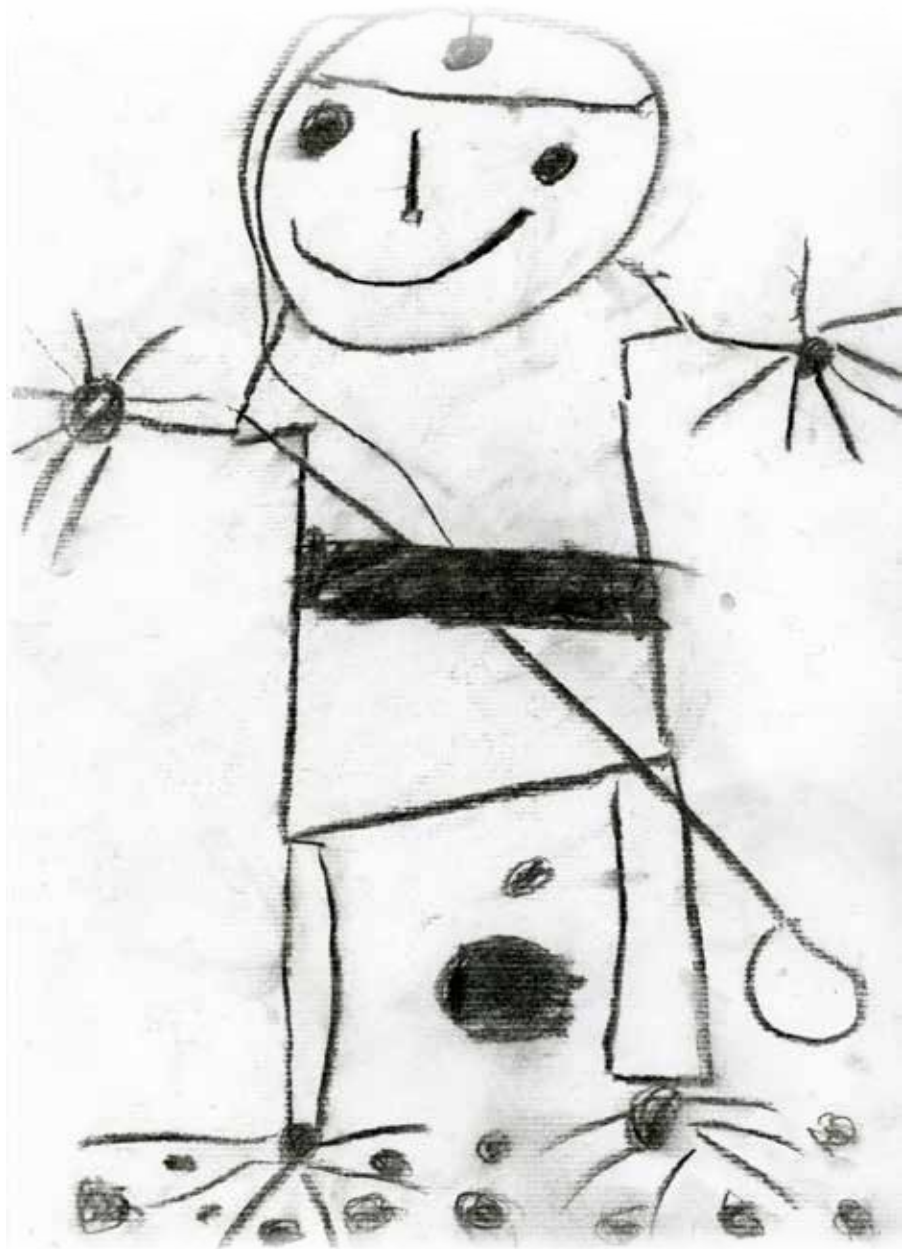
Na sprehodih smo raziskovali naše mesto Velenje ter pri tem opazovali njegovo urejenost in čistočo. Ogledali smo si ekološke otoke in po njihovem zgledu oblikovali tudi svoje ekološke koticke v vrtcu, v katerih zbiramo različne odpadke in odpadne materiale. Zbran odpadni material, ki so ga v vrtec prinašali tudi otroci in njihovi starši, smo uporabili pri različnih dejavnostih. Otroci iz vseh oddelkov so bili vključeni v številne dejavnosti, pri katerih so imeli dovolj časa za igro, raziskovanje in odkrivanje možnosti, ki jih ponujajo posamezni materiali (papir, tkanine, folije ...) in predmeti (odpadna embalaža, stara oblačila, čevlji, tehnični predmeti, ...). Najmlajši otroci so se s ponujenimi sredstvi predvsem poigrali, odkrivali njihove lastnosti ter jih uporabljali pri igri vlog in simbolni igri. V starejših oddelkih so otroci snovali svoje ideje in sodelovali pri oblikovanju skupnih zamisli, katerih produkt so bili različni uporabni izdelki iz odpadnega materiala ter družabne ali didaktične igre. Otroci so obiskali tudi Center ponovne uporabe, kjer so se seznanili z obnovo in predelavo starih predmetov ter se pozneje še sami preizkusili v podobni vlogi. Pustni čas je bil priložnost, da smo domišljiji prepustili prosto pot ter ustvarili zanimive maske in rekvizite. Odpadne materiale smo uporabili kot sredstva za izdelavo okrasja in voščilnic ob različnih priložnostih, kakor tudi za izdelavo rojstnodnevni daril otrok. Pogosto nam je v vrtcu trenutke dodatno popestril še krtek Ligi, ki je bil marsikje navdih, da so po njegovi podobi nastale maskote, lutke in koši seveda iz odpadnih materialov.

Seznanjanje s temo se je v vseh oddelkih začelo z igro z odpadnim materialom. Pri zbiranju materiala so sodelovali tudi starši otrok, vključenih v naš vrtec. Strokovni delavci so poskrbeli za ustreznost materiala (varnost, higijena). Otroci so pri igri z odpadnim materialom pokazali veliko vztrajnosti, ustvarjalnosti. Poleg spoznavanja lastnosti materialov so otroci med igro urili tudi finomotoriko (mečkanje, trganje, rezanje, lepljenje, pretikanje ...) in socialne veščine.

Otroci prvega starostnega obdobja so odpadni material najprej razvrščali po barvi (razvrščanje barvnih zamaškov v škatle različnih barv), obliki in velikosti.

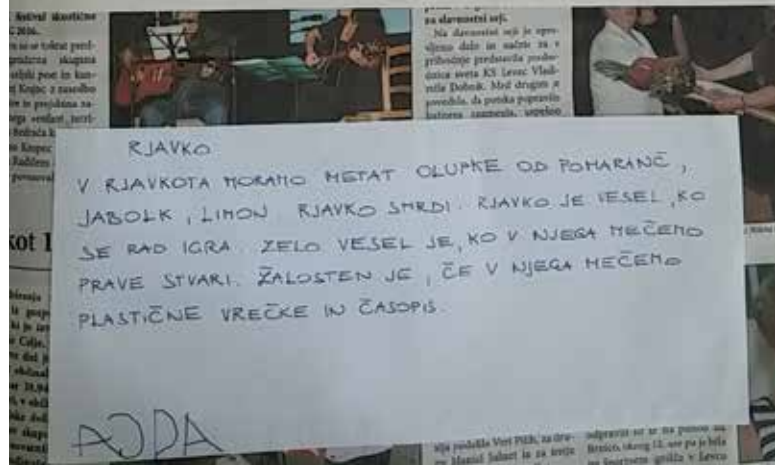
Z ločevanjem odpadkov so se seznanjali tudi otroci iz razvojnega oddelka.

Otroci drugega starostnega obdobja so se najprej seznanili s koši za ločevanje odpadkov v vrtcu in okolici (ogled ekoloških otokov). S pomočjo vzgojiteljev so izdelali koše za ločevanje odpadkov, s katerimi so opremlili igralnice, koše za zbiranje odpadnih baterij, zamaškov in starega papirja, ki so jih postavili v eko kotičke.

Iz odpadnega materiala je nastal tudi »zamaškojed« v podobi krtka Ligija. Koše in prostore vrta so otroci opremlili s piktoگرامi.

Iz odpadnega materiala niso nastali samo koši, temveč veliko drugih uporabnih in okrasnih izdelkov. Otroci so s tehniko kaširanja izdelali posodice za shranjevanje naravnih plodov.

V povezavi s temami, ki smo jih spoznavali v vrtcu, so nastale makete mesta, planeti, kipi, vozila. V okviru projekta Dan slovenske hrane smo izdelovali čebelnjake, panjske končnice in čebelice, ki so krasili naše igralnice ob tradicionalnem slovenskem zajtrku.

Otroci so si med sprehodi ogledovali mestne znamenitosti, v vrtec prinašali fotografije, si ogledovali videoposnetke mesta ter se nato lotili načrtovanja in ustvarjanja. Kuni-gunda, čarovnica, ki prebiva v Velenjskem gradu, jim je med ustvarjanjem makete mesta postregla z okrepcilnim zeliščnim čajem.

Pri izdelovanju kipov je otrokom na pomoč priskočil učitelj likovnega pouka. Skupaj so izdelali kip Simbol rudnika, ki so si ga otroci že ogledali v Sončnem parku. Kip so na koncu pobarvali z barvo, ki so jo izdelali z mešanjem mle-tega lignita in vode.

📷¹ V ustvarjalni proces so se vključili tudi starši, ki so otrokom pomagali pri izdelavi svetilk in palčkov ter se nato skupaj odpravili na večerni sprehod po praznično okrašenem mestu.

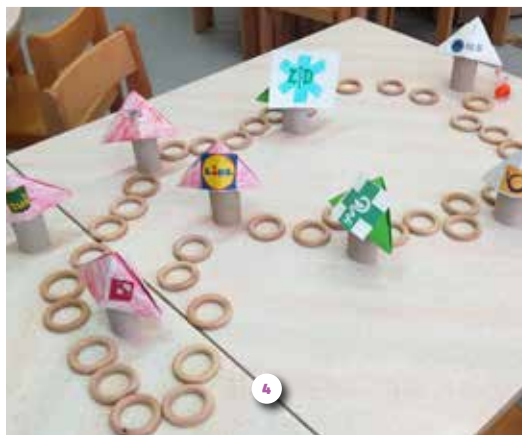
📷² Pri izdelavi prazničnih voščilnic smo se spoznali z reciklažo papirja. Odpadni papir smo najprej natrgali, ga namočili in premešali, da je nastala kaša, iz katere smo nato izdelali papir.

📷³ Iz odpadnega materiala so s pomočjo različnih tehnik (kaširanje, lepljenje, šivanje) nastali tudi naši novi prijatelji, krtki Ligiji, ki nam skozi celo leto pomagajo pri izvedbi projekta, se vključujejo v naše igre, nas spremljajo na izletih ...

📷⁴ Med projektom je nastalo tudi veliko didaktičnih iger, ki smo jih izdelali s pomočjo vzgojiteljev. V izdelavo iger smo vložili veliko truda, zato še posebej radi sežemo po njih in z njimi skrbno ravnamo.

10

1

1

📷¹ Iz starih škatel, zgoščenk, zamaškov in tulcev so nastale zanimive pustne maske.

📷² Odpadni material smo uporabili tudi za izdelavo športnih rekvizitov, iz starih oblačil smo stkali prtičke, nekaj krpic pa smo uporabili za čiščenje igralnice in igrač.

📷³ Četudi smo še otroci, lahko tudi mi veliko storimo za zdravo in urejeno okolje. Informacije o skrbi za okolje smo poiskali pri vzgojiteljih, starših, v knjigah, ogledali smo si film o onesnaževanju zraka. Oče našega prijatelja se je do vrtca pripeljal s smetarskim vozilom in nam ga podrobno razkazal. Ogledali smo si tudi ekološki otok.

1

3

2

2

3

1

2

3

1

📷¹ Na sprehodih smo opazovali urejenost okolice. V različnih letnih časih smo izvedli čistilne akcije, na katerih smo uredili igrišča ob naših enotah in jih opremili s piktogrami, s pomočjo katerih smo obiskovalce poučili o skrbi za čisto in urejeno okolico.

2

📷² S pravilnim ločevanjem odpadkov in skrbjo za čisto okolje smo se srečevali tudi s pomočjo pravljic. Po poslušanju zgodbe Zeleni otok in Sivi otok smo izdelali oba otoka in se pogovarjali o tem, na katerem bi si želeli živeti. Neko noč so se na naš Zeleni otok prikradli vsiljivci, ki so otok nasmetili, polomili so drevesa in potrgali rože. Za pomoč pri urejanju otoka smo poprosili otroke iz druge enote, ki so otok očistili in nanj postavili koše za ločevanje odpadkov. Poslali so nam tudi družabno igro v deželi smeti, ki so sami izdelali.

3

📷³ Ogledali smo si dramatizacije in lutkovne predstave na temo skrbi za okolje, pomagali smo pri izdelavi scen in lutk iz odpadnega materiala ter tudi sami zaigrali.

4

📷⁴ Prepevali smo pesmi o skrbi za naravo in košku za smeti ter jih spremljali z instrumenti, ki smo jih izdelali iz odpadnega materiala.

4

2. PREDSTAVITEV TEM

2.2 Zdravo hrano jemo, se gíbamo in zdravo živimo Odgovorno s hrano

Otroci in zaposleni v Vrtcu Velenje smo se v šolskem letu 2016/2017 dejavno vključili v mednarodni projekt Odgovorno s hrano. Teme in dejavnosti, ki jih projekt spodbuja, smo prilagodili našemu vsakdanjemu okolju in jih združili pod skupno temo »Zdravo hrano jemo, se gíbamo in zdravo živimo«.

V naš projekt nas je popeljal krtek Ligi z lutkovno predstavo o prehrani in nas skozi leto spremljal ter spodbujal z različnimi dejavnostmi. V prvi starostni skupini je bil poudarek predvsem na okušanju hrane in spodbujanju kulturnega ter družabnega vedenja pri njenem uživanju. Druga starostna skupina pa je projekt raziskovala v širši obliki. Seznanili smo se s prehrano in zdravim načinom življenja rudarja nekoč in danes (tudi mi smo pojedli rudarsko malico), spoznali smo lastno telo in njegovo delovanje, raziskovali smo, od kod prihaja hrana, spoznavali različne recepte in jih tudi preizkusili skupaj z našimi kuharji, raziskovali smo, kako lahko ostanke hrane iz preteklega dne ponovno uporabimo za različne namene. V spomladanskem času smo si uredili vrtičke, na katere smo posejali in posadili različno zelenjavo, zelišča, sadje, prav tako smo se dotaknili merjenja odpadne hrane pri različnih obrokih in s pomočjo različnih gibalnih dejavnosti oblikovali zdrav življenjski slog. Enote so se med seboj povezovala s pikniki, skupnimi druženji na igrišču, čajankami, izleti, tržnicami, predstavami ... V projekt smo vključevali lokalno skupnost in skupaj s starši otrok vsebinsko oblikovali popoldanske dejavnosti ter se tako povezovali med enotami.

Zavedamo se, da lahko le s celostnim pristopom na nivoju lokalne skupnosti soustvarjamo nove in odgovorne rešitve za trajnostni življenjski slog.

 1 Hrano dobimo iz trgovine, hladilnika, vrtčevske kuhinje ... Toda kako pride do tja? To uganke smo reševali s pomočjo naših kuharjev, prijaznih prodajalk s tržnice, pekov, čebelarja. Informacije smo iskali tudi v knjigah, videoposnetkih. Ogledali smo si vrtove v različnih letnih časih in še sami uredili vrtičke na naših igriščih, da smo lahko pozorno opazovali kalitev, rast rastlin, cvetenje, kmalu pa nas bodo naši vrtički obdarili tudi s prvimi plodovi. Starjši otroci smo si ogledali sadni vrt ob jezeru.

 2 Spoznali smo, da mleko daje krava, lahko pa ga kupimo na kmetiji, v trgovini ali na mlekomatu, ki stoji v središču našega mesta. Večino živil lahko kupimo v živilskih trgovinah, svežo zelenjavo in sadje pa dobimo na tržnici.

📷¹ Različno zelenjavo in sadje smo raziskali z opazovanjem, tipanjem, vonjanjem in okušanjem. Sadje smo razrezali, si naredili sadne solate in nabadala ter si pozorno ogledali, kaj se skriva v vsakem sadežu. Iz sadja smo si pripravili okusne sokove.

📷² Poskusili smo paradižnik, ga razrezali in preverili, kaj se skriva v njem. Posejali smo semena, sedaj pa skrbimo za naše rastlinice in čakamo na sveže paradižnike.

📷³ K poskušanju različnega sadja in zelenjave nas poleg krtka Ligija spodbujata tudi lutki paprika in paradižnik, ki nas obiščeta na domu, ob vrnitvi v vrtec pa prijateljem skupaj povemo, kaj smo jedli doma.

📷⁴ Čebelar, ki nas je obiskal ob dnevu slovenske hrane, nam je razložil, kako nastane med. Predstavil nam je različne vrste medu in njegove zdravilne značilnosti. Spoznali smo tudi čebelarjevo opremo.

1

1

2

 1 Kako pa nastane kruh? Po odgovore smo se odpravili kar v pekarno, kjer nas je pozdravil vonj po sveže pečenem kruhu. Prijazni peki so nam razkazali pekarno in predstavili postopek priprave testa in peke kruha.

 2 V vrtcu smo se seznanili tudi z različnimi žiti in semeni ter spoznali, kako z mletjem dobimo moko.

 3 Naše kuharice in kuharji so nam razkazali vrtčevske kuhinje in nas naučili pripraviti različne dobrote. Zapisali/narisali smo recept za slastne žemljice, narastek in sadno zelenjavne zmešančke.

2

3

3

3

1

2

2

1

📷¹ Prav tako smo izdelali družabne igre na temo prehrane (zdravček, čebelar, sadje in zelenjava, pridelava).

📷² Vse vrste hrane in pijače niso dobre za naše zdravje. Čeprav je čokolada odličnega okusa, je ne smemo jesti preveč. V knjigah smo poiskali informacije o tem, katera hrana koristi našemu zdravju, in izdelali plakate.

📷³ Spoznali smo, kako je sestavljeno naše telo in kaj vse potrebujemo, da ostanemo zdravi.

📷⁴ Zobni asistentki Ireni, ki nas med letom večkrat obiščeta v vrtcu in nam pomagata skrbeti za zdrave zobe, sta nas naučili veliko o zdravi prehrani. Dogovorili smo se, da ju ob koncu šolskega leta obiščemo v zdravstvenem domu.

Organizatorica prehrane, Janja, skrbi, da so naši vrtčevski jedilniki raznoliki, zdravi in okusni. Večkrat nas obišče v igralnicah in preveri, kako so nam všeč nove jedi. Jedilnike smo narisali in jih razstavili v garderobah, v mlajših skupinah pa so vzgojitelji poskrbeli za slikovne jedilnike, ki smo jih lahko »prebrali« tudi malčki.

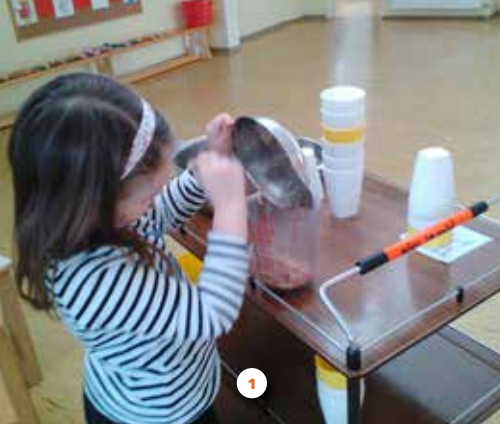
3

4

3

1

2

📷¹ Janja nas je naučila, na kakšne načine lahko varčujemo s hrano. V starejših skupinah smo spremljali, koliko hrane dnevno ostane po obrokih.

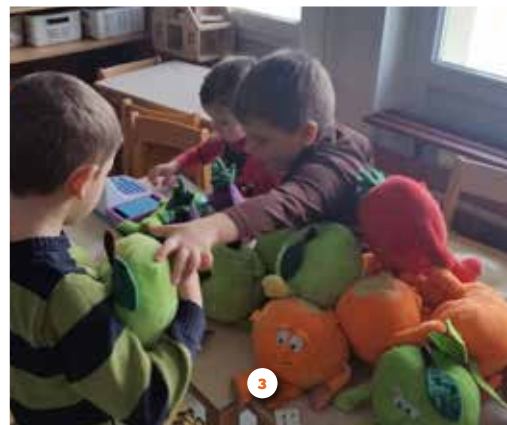
📷² Iz čistih ostankov hrane smo s pomočjo Janje in kuharjev izdelali nove jedi in napitke.

📷³ Naše igralnice se občasno spremenijo v pekarnice, tržnice in trgovine, kjer pripravljamo različne dobrote in jih tudi »prodajamo«.

📷⁴ Za zdravje lahko poskrbimo tudi z uporabo različnih zelišč. Zeliščarice, ki so nas obiskale v vrtcu, so nam predstavile zdravilne rastline in njihovo uporabo. Skupaj smo skuhalili čaj, pripravili zeliščne namaze in sirup iz regratovih cvetov.

2

3

4

4

3

📷¹ Za zdrav duh v zdravem telesu poskrbimo z veliko gibanja na svežem zraku. Mlajši otroci se razgibavajo na igrišču ob vrtcu, starejši otroci pa se večkrat odpravijo na daljše izlete, včasih tudi v družbi planincev. Na izlete vedno vzamemo s seboj dovolj tekočine in sadno malico, v jesenskem času pa so nam planinci za malico spekli kostanje.

📷² Ob slabem vremenu nam vzgojitelji pripravijo gibalne izzive v igralnicah in telovadnicah. Krtek Ligi nam je pripravil prav poseben gibalni izziv – postavil nam je različne rove, skozi katere smo se splazili v njegovi družbi.

📷³ Krtek Ligi nam je v vrtec pripeljal tudi svojega prijatelja rudarja. Rudar nam je predstavil svojo opremo in svoje delo, pri katerem globoko pod našim mestom koplje lignit. Ker za svoje delo potrebuje veliko energije in moči, mora dobro skrbeti za svoje zdravje in se med delom okrepčati z rudarsko malico. Tudi mi si želimo biti zdravi kot rudarji, zato pridno telovadimo, prav tako pa smo si privoščili pravo rudarsko malico.

2. PREDSTAVITEV TEM

2.3 Znanje o gozdovih – gozdna igralnica

V Vrtcu Velenje smo v letošnjem letu veliko časa preživljali v naravi, natančneje v gozdu, in uživali v izkušnjah, ki jih ta ponuja. Najmlajši so si ga velikokrat pričarali kar v igralnici. Gozd nam ponuja ogromno izzivov, omogoča, da urimo svoje spretnosti, se gibamo na svežem zraku in tako razvijamo gibalne sposobnosti ter opazujemo naravo iz njene neposredne bližine.

Spoznali in našli smo marsikaj novega, nam še neznanega. V gozdu smo si ustvarjali gozdne igralnice, telovadnice, tabore, domove in hiške. Nastale so čisto majhne za škrate in vile, malo večje za nas in tudi velike, za vsak primer, če bi se nam pridružil krtek Ligi.

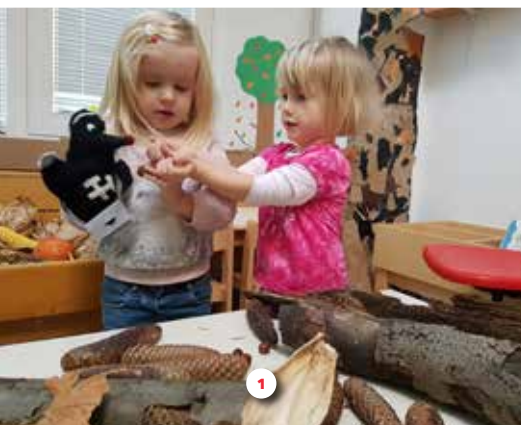
V gozdu smo nabirali naravne materiale, pozneje pa se z njimi igrali, raziskovali, manipulirali, muzicirali, izdelovali, ustvarjali, slikali, spoznavali matematiko in še in še. Spoznali smo, da lahko les uporabljamo za tisoč in eno stvar, ter da je nešteto gozdnih poti, ki so vsakokrat, ko jih obiščemo, drugačne, nove, neznane. Na njej se vedno znajde kakšna nova uganka, nam neznanka, ki jo z veseljem raziščemo in razvozlamo. Gozd tako ne krepi samo znanj, ampak otrokom omogoča, da razvijajo svoje individualne sposobnosti in odkrivajo sami sebe. Po drugi strani pa je ravno gozd tisti, ki otroke uči različnih socialnih veščin. Krepi se povezovanje ter sodelovanje in prav v gozdu se stkejo številna nova prijateljstva.

Premalokrat se zavedamo, da je gozd učitelj, ki otroke več nauči, če vanj vstopamo odprti, ga pustimo doživljati v tišini, ob opazovanju, poslušanju, dotikanju, ali pa si v gozdu dovolimo PREPROSTO BITI. Le tako bodo otroci doživeli tisti mir, radost in ljubezen, ki si jih zaslužijo. Vanj bodo vstopali nevsiljivo, s spoštovanjem, kar si prav gotovo zasluži tudi gozd.

Ob koncu projekta zagotovo vemo, da se bomo vedno znova vračali k naravi, v gozd, kjer bomo raziskovali, spoznavali, odkrivali ... Predvsem bomo skrbeli, da bo gozd ostal neprecenljiva izkušnja, zavetje in topel dom.

V gozdu smo oblikovali svoje »gozdne igralnice«. Določili smo jim meje in postavili jasna pravila. Oblikovali smo igralna območja, gradili gozdna bivališča, igrala, plezala, avtomobile, ladje, letala idr. ter našli raznovrstne »naravne« igrače. Gozdna igralnica nam ponuja neskončne možnosti za domišljjsko igro. In prav tam – v naši domišljiji – je najlepše, tam se nam pri igri pridružijo škrati, vile, samorogi in druga domišljjska bitja.

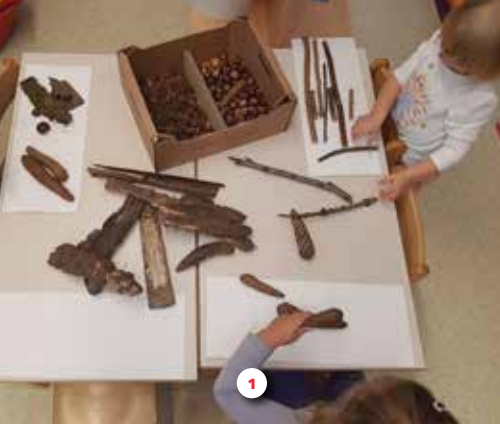
📷¹ Najmlajši se težje odpravimo v gozd, zato pa si ga veliko lažje pričaramo v igralnici. Otroci so z vsemi čutili dejavno raziskovali, spoznavali materiale, jih preizkušali, z njimi eksperimentirali in se igrali. Poleg gozdnih igralnic smo si v igralnicah oblikovali še gozdne koticke, ki smo jih opremili s fotografijami gozdov, dreves v gozdu, drevesnimi plodovi, gozdnimi živalmi in z zaboji z različnim naravnim materialom, prinesenim iz gozda. Material so nam prinesli krtek Ligi in otroci iz starejših skupin, nekaj pa smo ga nabrali kar sami. Seveda se v gozdnih koticčkih igrajo tudi starejši otroci.

📷² Otroci so ob vsakem obisku v gozdu nabrali različen material. Največkrat kar glede na lasten interes, občasno po navodilih, nekajkrat pa tudi po slikovnem navodilu.

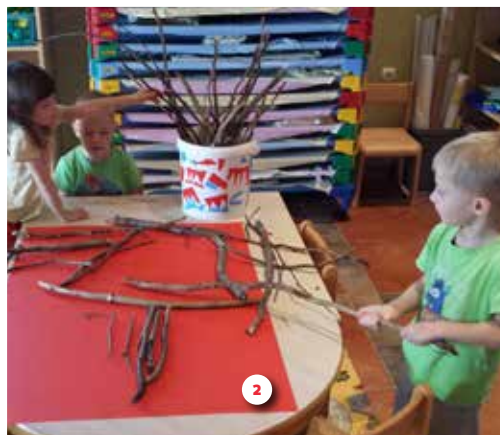

20

1 Iz nabranega materiala so izdelovali in ustvarjali prave gozdne slike. Največkrat so slike nastajale kar v gozdu, na gozdnih tleh, občasno pa tudi v igralnicah.

2 Iz gozdnega materiala so nastale zanimive skulpture. V nekaterih skupinah so otroci naredili različne gozdne živali, ki krasijo igralnice. Spet drugi so oblikovali čarobna drevesa, nekateri pa kar abstraktne skulpture.

📷¹ Gozd lahko raziskujemo z različnimi čutili. Gledamo lahko visoka drevesa, poslušamo ptičje petje in šelestenje listja, vonjamo prst in podrast, tipamo drevesno skorjo, objemamo drevesa in prijatelje, ustvarimo krog in gozd preprosto čutimo. Še posebej zanimivo se je sprehoditi po čutni poti, narejeni iz materiala, ki smo ga nabrali v gozdu, ter s stopali odkrivati površino plodov.

22

📷¹ Gozd obiskujemo v vseh letnih časih. Tako občudujemo šelestenje jesenskega listja pod nogami, pozimi prisluhnemo škripanju snega ter občudujemo v ivje odete veje in podrast, pomladi opazujemo prebujanje narave in nabiramo borovnice, poleti pa se hladimo v senci dreves. Vedno najdemo zanimive stvari, ki jih je vredno raziskati.

📷² Mizar nam je predstavil svoje delo, nam pokazal, kako se naredi leseni zaboj (gajbica), in nam povedal, kaj vse lahko naredimo iz lesa. Po srečanju z mizarjem smo se v mizarjenju preizkusili tudi sami. Otroci so izjemno uživali pri brušenju, sestavljanju, lepljenju, žaganju lesa in bili ponosni nase, ko jim je uspelo.

📷¹ Pa naj še kdo reče, da je matematika težka in dolgočasna! Učimo se je lahko tudi v gozdu. Otroci so primerjali palice, storže, razne gozdne plodove, opazovali drevesa, spoznavali oblike, razvrščali, preštevali, nizali, primerjali ... Bilo je prav zabavno!

📷² Vse, kar smo videli in novega spoznali, smo pričarali »na platnu«. Eni tako, drugi drugače. Vsakokrat je nastalo nekaj zanimivega.

 1 V gozdni telovadnici smo si oblikovali gozdne poligone in izvajali gibalne dejavnosti, kot so preskakanje palic med hojo ali tekom, tek okoli čokov v določeni razdalji, skok s štora v globino, v daljino, hoja po hlodu, hoja ob ali po položenih palicah, hoja po črti, ki jo s palico narišemo po tleh, plezanje na primerna drevesa, plazenje pod ovirami, prenašanje bremen, vrtenje okoli svoje osi ... V nekaterih skupinah tečejo vsakodnevno. Kadar se odpravijo v gozd, izvedejo gozdni tek za zdravje.

26

Kako že pravijo? Kamen na kamen, palača, palica na palico – hišica.

Gremo levo ali desno? Dobro pogledjmo, drevesa preštejmo, v levo zavijemo, morda kaj novega odkrijemo!

📷¹ Če v gozdu zapremo oči, nas ta marsikdaj preseneti. V njem ni vedno samo tišina, ampak iz njega prihajajo najrazličnejši zvoki. Včasih pa si v gozdu poiščemo material, s pomočjo katerega lahko izvabljamo različno glasbo (igranje bobnov ...).

📷² Otroci so dobili idejo, da naš gozd varuje prav posebno bitje. Skupaj smo naredili varuha gozda. Ta varuje ne le živali, ki bivajo v njem, temveč tudi ljudi in sam gozd, da bo ta tudi v prihodnje ostal čist in čaroben prostor.

2. PREDSTAVITEV TEM

2.4 Semena in vrtovi – šolska vrtilnica

V Vrvcu Velenje težimo k trajnostnemu razvoju, zato smo se tudi v letošnjem šolskem letu odločili za temo semena in vrtovi v sklopu projektov, ki jih ponuja ekošola. Te vsebine izvajamo že nekaj let in vsako leto z zadovoljstvom beležimo dober odziv otrok, predvsem pa je rezultat še posebej viden na naših vrtovih in gredicah.

Zavedamo se, da lahko že v vrvcu vplivamo na otrokov način življenja in njegov pozitiven odnos do narave. Pomembno je, da se otrok uči z doživljanjem, opazovanjem, torej z izkušnjami, svojo dejavno vključenostjo in lastnim mišljenjem prihaja do spoznanj.

Veliko otrok se še ni srečalo s semeni, ni opazovalo kaljenja semen, kaj potrebujejo za rast, kako rastline negujemo ... Prav tako se v sklopu teme srečujejo s pomenom zdrave hrane in si na ta način privzgajajo dobre prehranjevalne navade. Vse to smo jim omogočili z jasno načrtovanimi cilji in z dejavnostmi, ki so potekale skozi celo leto.

Pri projektu so otroci dejavno sodelovali, se seznanjali z zelišči, zelenjavo in njihovo uporabo. Otroke smo spodbujali k temu, da so s svojim lastnim mišljenjem podajali različne zanimive odgovore na zastavljena vprašanja: Kaj je zelenjava? Kaj so zelišča? Kaj je zdrava hrana?

Otroci so ob raziskovanju, sajenju, gojenju in pobiranju pridelkov uživali, pridobili veliko izkušenj in s tem pozitiven odnos do narave, kar je bil naš glavni cilj. Vsi smo se veliko naučili in se bomo učili tudi v prihodnje, saj se zavedamo, da si pri krepitvi lastnega zdravja lahko veliko pomagamo sami, če le vemo, s čim in kako.

 1 Naš zeliščni vrt smo pripravili kar v igralnici. Najprej smo pripravili veliko korito, ga zaščitili in napolnili s prstjo. Z rokami smo stisnili vse grudice in z grabljami prst poravnali. Grede smo ločili s kamni. Nato smo se podali v vrtnarijo, kjer nam je pri nakupu zelišč svetovala vrtnarka. Semena smo posejali, dobro zalili ter označili z napisi in slikami zelišč. Zdaj pridno zalivamo, opazujemo in skrbimo za zelišča. Ko bo dovolj toplo, bomo sadike posadili v visoke grede pred vrvcem.

 2 V jesenskem času smo si ogledovali visoko gredo z dišavnicami. Opazovali smo jo v vsakem vremenu. Še posebej smo to radi počeli v deževnem vremenu, saj smo takrat lahko opazovali potovanje dežnih kapljic po dišavnicah in njihovo pronicanje v zemljo. Otroci so sami prepoznali nekaj dišavnic, nekaj pa so jih na novo spoznali.

📷¹ V začetku meseca novembra nas je prvič obiskala zeliščarica Katarina. Predstavila nam je različna zelišča, nas poučila o njihovi uporabi, negi in pomenu zelišč za naše zdravje. S seboj je prinesla velik izbor zelišč, ki smo si jih lahko ogledali, potrpali in vonjali.

📷² Obiskal nas je tudi krtek Ligj, ki nam je v igralnico prinesel različna zelišča. Nekatera smo prepoznali takoj, druga smo poiskali v knjigah. Zelišča smo posušili za poznejšo uporabo. Shranili smo jih v kozarce, ki so jih otroci slikovno opremili.

📷³ V prazničnem decembru smo pripravili srečanje s starši, ki so nam pomagali pri izdelovanju zeliščnih blazinic. Blazinice smo napolnili z zelišči in dišavnimi, ki smo jih skupaj nabrali in posušili.

📷⁴ Iz brisačk smo sami izdelali papir. Da pa papir ne bi bil čisto navaden, smo ga odšavali s sivkinimi cvetovi, ga porisali in odnesli domov.

30

📷¹ V zimskem času smo si v igralnici večkrat pripravili zeliščni čaj, vonjali posušene liste dišavnic, jih prepoznavali po vonju in okušali pripravljen čaj, ki smo mu dodali med in limono.

V svet zelišč so nas popeljale tudi naše strokovne delavke, ki so nam zaigrale dramtizacijo Kako je krtek ozdravil miško in nam z njo približale zelišče – kamilico.

📷² Da smo posamezna zelišča lahko tudi okusili, smo si z njimi postregli ob zajtrku. Ob pečenih jajčkah smo tako poskusili peteršilj in drobnjak.

📷³ Zelišča smo iskali na travniku, v gozdu in na vrtovih. Na travniku smo nabrali regratove cvetove, iz katerih smo si pripravili regratov sirup – med, v gozdu pa smo nabrali smrekove vršičke in tudi iz teh pripravili sirup.

 ¹ Ko se je v naše mesto počasi priplazila pomlad, smo v vrtec povabili starše. Skupaj smo iz odpadnega materiala izdelali cvetlične lončke in kazalke za označevanje zelišč. V lončke smo posejali semena zelišč. Skrbno smo zalivali, opazovali mlade rastlinice pri rasti in se veselili presajanja, ko bomo naše sadike lahko iz igralnice presadili na prosto.

 ² Med tem, ko so naše nove rastline pridno rastle v igralnici, smo pred vrtcem v sodelovanju s hišnikom pripravljali ter urejali visoko in cvetlično gredo. S skupnimi močmi smo kopali zemljo, jo nalažali na samokolnice in jo prevažali v visoko gredo.

 ³ Kmalu po ureditvi gredice smo zelišča presadili v visoko gredo, nekaj pa smo jih posadili kar v pobarvane čevlje. Tudi letos bi radi sodelovali na natečaju Cvetje v čevljih, saj smo v preteklem letu osvojili prvo mesto.

 ⁴ Z več zelišči so nas obdarili tudi prijatelji iz drugega vrtca. Dobili smo nalogo, da prepoznamo vsa poslana zelišča in rešimo uganke. Za rešitev smo morali poseči tudi po knjigah. V toplih spomladanskih dneh smo se s prijatelji iz drugega vrtca srečali na trim stezi. Skupaj smo pomalicali, raziskovali gozd, se pogovorili, ob koncu druženja pa smo jih povabili v vrtec na čajanko.

1 Ob spoznavanju zelišč smo si izdelali knjigo zelišč, v katero smo risali podatke o uporabi posameznega zelišča in jih tudi barvali. Ob tem je nastal tudi plakat o zeliščih, ki krasi našo igralnico.

2 Ob deževnih dnevih smo si dopoldneve popestrili tudi z ogledom filmov o Kekcu, ki nas je ob teti Pehti in stričku Kosobrinu popeljal v svet zelišč.

Pa smo si rekli: »Gremo na vrt pogledat, kaj delata miška in krt.« Med urejanjem grede miške in krta nismo našli, našli pa smo deževnike in druge živali, ki živijo v zemlji.

3 V jesenskem času smo gredico prekopal in zemljo pripravili za spomladanski čas.

Najprej smo gredico uredili tako, da smo odstranili suhe in poškodovane sadike, jih porezali in pripravili za zimo. Da naša gredica pri vrtcu ne bi samevala prazna, smo vanjo posejali solato. Veseli smo bili njenih mladih poganjkov, a kaj, ko so se je razveselili tudi polži in nam jo pojedli. So pa vsaj zimo prespali siti.

📷¹ Jeseni smo z našega vrta pobrali paradižnik, solato in česen ter si v igralnici pripravili zdravo in okusno malico.

📷² V jeseni smo se poigrali s plodovi gozda in polja. Luščili smo koruzo in nabirali gozdne plodove, nato pa smo vse skupaj v igralnici razvrščali. S koruznimi semeni smo ustvarjali tudi kolaže in osvajali količinske predstave s presipanjem koruze iz večjih posodic v manjše.

📷³ V igralnici smo si uredili zelene koticke, v katerih smo skrbeli za kalitev in rast različnih semen, ki smo jih posejali.

34

1 Na našem dvorišču je cvetlična hiška, ki jo vsako pomlad okrasimo s cvetjem. Že v zimskih mesecih pripravimo potaknjence, za katere skrbimo v igralnici, dokler jih ne presadimo na prosto.

2 V naravoslovnem kotičku v igralnici smo spremljali spremembe avokadovih semen. Vztrajno in redno smo jih zalivali, ko pa so se semena le razpočila, smo jih posadili v lonček s prstjo. Vzkalilo je le eno izmed petih avokadovih semen. Kmalu so nas razveselili veliki zeleni listi avokadovca.

3 V času prebujanja narave smo prebudili tudi naše zunanje vrtove in cvetlična korita. Tako v igralnicah kot pred vrtcem so zaživele zelenjavne in zeliščne gredice, za katere smo uporabili vrtno, gozdno in »Ligijevo« prst iz krtin.

📷¹ Na bližnjem travniku smo odkrili veliko krtin. Z zanimanjem smo opazovali, ali bo iz katere pokukal kakšen krt. Skupaj z otroki smo v vedra pobirali krtine in jih odnašali v našo gredico. Skrbno smo prst očistili kamenja, odpadnega listja, vejic ... Opazili smo, da v njej živi tudi deževnik, ki smo ga odnesli na naš vrt.

📷² Otroci so se navdušeno poigrali z zemljo, jo opazovali z opazovalniki, raziskovali, tipali, primerjali. Še posebej zanimivo jim je bilo mešanje zemlje z vodo. Opazili so, da je ob dodajanju vode zemlja postala bolj črna, mokra, da je postala voda umazana in da je na vodi, ki smo jo dodali gozdni zemlji, nastala packarija.

📷³ Pred sejanjem in presajanjem v zunanje grede smo v igralnici izdelali načrt zasaditve.

📷⁴ Nato smo v vrtec povabili vrtnarja Tomaža, ki nam je pomagal pri zasaditvi.

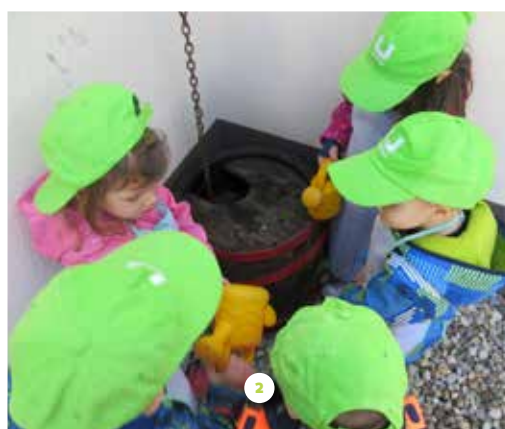

 1 Biološke odpadke, ki so ostali pri sadni malici (olupki, ostanki) smo odlagali v koš za biološke odpadke in tako pridelali lastno gnojilo s katerim smo obogatili vodo za zalivanje zelišč in sadik v visoki gredi.

 2 Da bi bili varčni tudi z vodo za zalivanje vrtničkov, smo si uredili zbiralnik za deževnico.

 3 Ste vedeli, da so lahko različna semena tudi izviren okras? Mi smo se odločili, da jih prilepimo v borove storže in z njimi okrasimo novoletne praznične mize. Z njimi smo oplešali tudi okraske novoletne jelke v naši igralnici.

 1 V prazničnem decembrskem času smo posejali božično žito in v pričakovanju opazovali, kaj se bo zgodilo. Otroci so vsakodnevno opazovali lončke in se o tem pogovarjali. Ko so opazili, da žito poganja, smo ga skrbno zalivali in opazovali njegovo rast.

 2 Semena smo spoznavali tudi prek čutne poti.

 3 Poskrbeli smo za ptice v naši okolici. Spoznavali in risali smo načrte, sestavljali in gradili. Izdelali smo ptičjo hišico in ptice pogostili s pravo ptičjo pogačo, ki smo jo pripravili iz različnih semen. Ptice v naši okolici ne bodo lačne in nam bodo še naprej veselo prepevale.

38

3. KRTKOVE ISKRICE

📹¹ V vrtcu nas je obiskal krtek Ligi. Povedal nam je, od kod prihaja in kaj je videl v vrtcu (koše, rastline, sadje ...). Pokazal nam je tudi premog, fotografije rudarjev, njihovo čelado, lučko in rudarsko svetilko. Otroci so bili navdušeni nad njim in nad rudarsko čelado, ki so si jo lahko tudi nadeli.

📹² Otroci so zelo radi iskali informacije o krtih v različni literaturi. Da bi si lažje zapomnili informacije, smo si izdelali tudi plakat o krtih, njihovem življenju, prehranjevanju, njihovih sovražnikih ...

📹³ Krtek Ligi nas je povabil na potepanje po središču mesta Velenje. Našli smo poučno razstavo o rudarjenju in izvedeli veliko novega o delu nekoč in danes. Še posebej zanimiva se je otrokom zdelo fotografija rudarja, ki se je poškodoval.

📷¹ V vseh enotah so nas obiskali rudarji in nam predstavili svoj poklic. Oblečeni so bili v delovne in svečane uniforme. O tem, kakšno orodje uporabljajo in kako poteka delo v premogovniku, so nam podrobno pripovedovali, ogledali pa smo si lahko tudi različne videoposnetke in fotografije.

📷² Otroci so tipali in vonjali premog, ki nam ga je prinesel krtek Ligi. Rekli so, da je premog črn, temen, da se drobi in da imajo umazane roke, če ga primejo.

40

PESMICE O KRTEKU LIGIJU

KRTEK LIGI KUC, KUC, KUC,
IZ KRTINE BUC, BUC, BUC.
HIŠICO SI ZIDA SAM,
DA BO V NIEJ PREBIVAL TAM.

V RUDNIKU ŽIVI,
SE TEME NE BOJI,
ŠPIČAST NOS IMA,
S KATERIM RIJE
SEM TER TJA.

POUČI NAS O ROVIH,
KI JIH KOPA,
DA NAM ČRNO ZLATO DA.

PREMOG GREJE NAS,
DA LAHKO POZIMI
DOMA NA TOPLEM
PREŽIVLIAMO ČAS.

KRTEK LIGI
NAŠ PRIJATELJ JE,
SAJ HODI V VRTEC
Z NAMI IGRAT SE.

KRTEK LIGI, KO SE ZBUDI,
VIDI TEMO IN POTEM TAKOJ
SE NAZAJ V POSTELJO
SKOTALI IN ZASPI.

KRTEK LIGI JE NAILEPŠI,
SAJ JE ČRNE BARVE CEL.
KOPLJE ROVE IN KRTINE,
S TAČKO ZEMLJO MEČE STRAN.
HIŠICO POD ZEMLJO ZIDA,
DA BO SVOJE KRTKE SKRIL.
IŠČE HRANO ZA MLADIČKE,
DA BODO VESELI VSI.

LIGI, LIGI, KRTEK ČRNI,
JE MOČAN IN ZDIVJAN,
VRTALKO NAMESTO NOSU IMA,
Z NJO DOLGE LUKNJE KOPA.

TAKO NASTALA JAMA JE,
IZ KATERE PREMOG JE,
K NAM NA TELOVADBO JE PRIŠEL,
NEKAJKRAT POSKOČIL IN ODŠEL.

NAŠ KRTEK LIGI

NAŠ KRTEK LIGI
MI OTROCI SMO VESELI IN RADI SE IGRAMO,
V TEM ŠOLSKEM LETU PA ŠE NOVEGA PRIJATELJA IMAMO.
KRTEK LIGI NIEGOVO JE IME IN O VELENJU RES VELIKO VÉ.
NAŠ PRIJATELJ NAS UČI, KAKO LAHKO ZDRAVO SE ŽIVI.
SKUPAJ Z NAMI NA SPREHOD V GOZD ODHITI,
V VRTU PA SEMENA OKUSNE HRANE POSADI.
ODPADKE HITRO RAZVRSTI IN TUDI ZA ČISTOČO POSKRBI.
KRTKA LIGIJA RES RADI MI IMAMO IN NIKOMUR GA NE DAMO.
Z NJIM VEDNO NAM JE LEPO, PA ŠE VELIKO NAS NAUČIL BO!

V VRTCU SONČEK IMAMO VRT
ZA KATEREGA SKRBIMO VSI,
POMAGA PA NAM LIGI, KRT.
KRTEK LIGI NAM SVETUJE,
KAKO SE HRANA PRIDELUJE.
SOLATA, REDKEV IN ŠE KAJ,
TO BO NAŠ ZELENJAVNI RAI.

UGANKI

KDO JE KRTEK,
KI NA GLAVI ČELADO IMA,
V RUDNIKU JE DOMA
IN PREMOG RAD IMA?
(TO JE LIGI!)

JE ŽUŽELKE IN JE POD ZEMLJO.
KOPLJE IN MEČE ZEMLJO
NA VSE STRANI.

Pod zemljo je, ni rudar. Koplje, rije, ni mu mar.

Krtek Ligi zdaj je to, v našem vrtcu letos bo.

Krtek Ligi nas je obiskal v vrtcu. Otroci so ga sprejeli za svojega.

Vsak dan pojemo njegovo pesem in z njim raziskujemo.

1. IZ VELENIA JE DOMA.
RAZISKUJE, SE IGRA.

Ref: KRTEK LIGI ZDAJ JE TO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.
TRAJLALI, TRAILALO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.

2. POD ZEMLJO JE, NI RUDAR.
KOPLJE, RIJE, NI MU MAR.

Ref: KRTEK LIGI ZDAJ JE TO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.
TRAJLALI, TRAILALO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.

3. SKOZI GOZD SPREHAJA SE.
IN ODSTRANI ODPADKE VSE.

Ref: KRTEK LIGI ZDAJ JE TO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.
TRAJLALI, TRAILALO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.

4. KO GA NEKAJ ZABOLI,
V ZELIŠČNI VRT POHITI.

Ref: KRTEK LIGI ZDAJ JE TO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.
TRAJLALI, TRAILALO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.

5. KER RAD ZDRAVO JEDEL BI,
V EKO VRTEC PRIHITI.

Ref: KRTEK LIGI ZDAJ JE TO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.
TRAJLALI, TRAILALO,
V NAŠEM VRTCU LETOS BO.

Kar pojavil se je ... Ne vemo, od kod. Pobarvali smo ga, mu nadedli torbico za pošto, lučko na glavo in ime: KRTEK LIGI. Odločili smo se, da bomo z njim raziskovali naše mesto, zato smo mu v trenutku sestavili tudi pesmico.

NAŠ KRTEK LIGI

KRTEK LIGI JE,
Z VAGONOM PELJE SE.
RAZISKUJE TU IN TAM,
POTEM PA POIDE KAM DRUGAM.

VESELO DRUŠČINO IMA,
KI NA VELENIE SE SPOZNA,
ČE VNIIHOVI DRUŽBI SI,
PRAV LEPO SE TI GODI.

PRIDI NA VAGON ŠE TI,
KRTEK TVOJE DRUŽBE SI ŽELI.
BOŠ VIDEL VELENIE PO DOLGEM IN POČEZ,
PA ŠE REKO PAKO VMES.

UGANKE

JE SIV, JE SLEP IN KOPLJE.
KDO JE TO?

JE POD ZEMLJO,
VIDI ČRNO-BELO IN JE ČRN.

JE POD ZEMLJO, JE ČRN,
IZKOPLJE LURNIO IN
NIČ NE VIDI
IN KRTINE KOPLJE.

ANEKDOTE

Vzgojiteljica otrokom pove, da se bodo igrali s prstjo. Deklica komentira: »A zdaj boš pa rekla, da se bomo s prsti igrali v prsti?«

Deček ponosno pove: »Laz bom pravi vrtnar!« Vzgojiteljica ga vpraša: »Kaj pa dela pravi vrtnar?« Deček reče: »Mora, da zaliva.«

Opazujemo, kako uspevajo naše sadike v visoki gredi. Deček razlaga: »To so jagode« in pokaže na sadike, ki so se razbohotile in zacvetele, ter nadaljuje, »to pa je bodoča solata« in pokaže na nekoliko manjše sadike solate.

Vzgojiteljica otrokom skuša na preprost način pojasniti pomen zdrave hrane, vitaminov in imunskega sistema, ki varuje naše telo.

Razloži jim, da so to takšni junaki, ki varujejo naše telo pred boleznimi. Deček čez nekaj trenutkov razlaga ostalim otrokom:

»To so supermeni in betmeni, ki se borijo proti boleznim!«

V gozdu nas vodijo markacije in vzgojiteljica vpraša, kako se ta znak imenuje. Deček suvereno odgovori: »To je deklamacija.«

Pogovor poteka o zdravi in nezdravi hrani. Deklica svojim prijateljem razloži, da če jemo veliko sladkarij, postanemo debeli.

Deček ji ugovarja: »To ni lepa beseda, reče se, da imaš trebušne mišice.«

Ko smo odšli v gozdno igralnico, je eden od dečkov zelo glasno izjavil: »Laz ljubim gozd!«

Deklica je med opazovanjem jesenskega lista s povečevalnim steklom ugotovila: »Tudi moja dlan ima žile, prav tako kot ta list.«

Vzgojiteljica vpraša otroke: »Ali ste šli v gozd po prst?« Eden od otrok odgovori: »Ja, po gozdu tudi hodimo po prstih!«

Sprehod v gozd. Ustavimo se pod drevesom in se pogovarjamo ter opazujemo, kako veter nosi listje po zraku.

Deček se mi približa in pravi: »Rad bi nekaj vprašal drevo!«

»Vprašaj«, ga spodbudim. Približa se drevesu in mu zašepeta vprašanje: »Zakaj na Marsu ni življenja?« Nekaj časa čaka, naslonjen na drevo, nato pa reče: »Nič ne slišim, verjetno ste preglasni.« Povabim otroke, da se oddaljimo, dečku pa naročim, naj poskusi še enkrat. Čez čas priteče do nas in navdušen pove: »Drevo mi je odgovorilo! Reklo je, da pač tako mora biti!«

Deklica je med mečkanjem jesenskega listja ugotovila: »Listki me žgečkajo.«

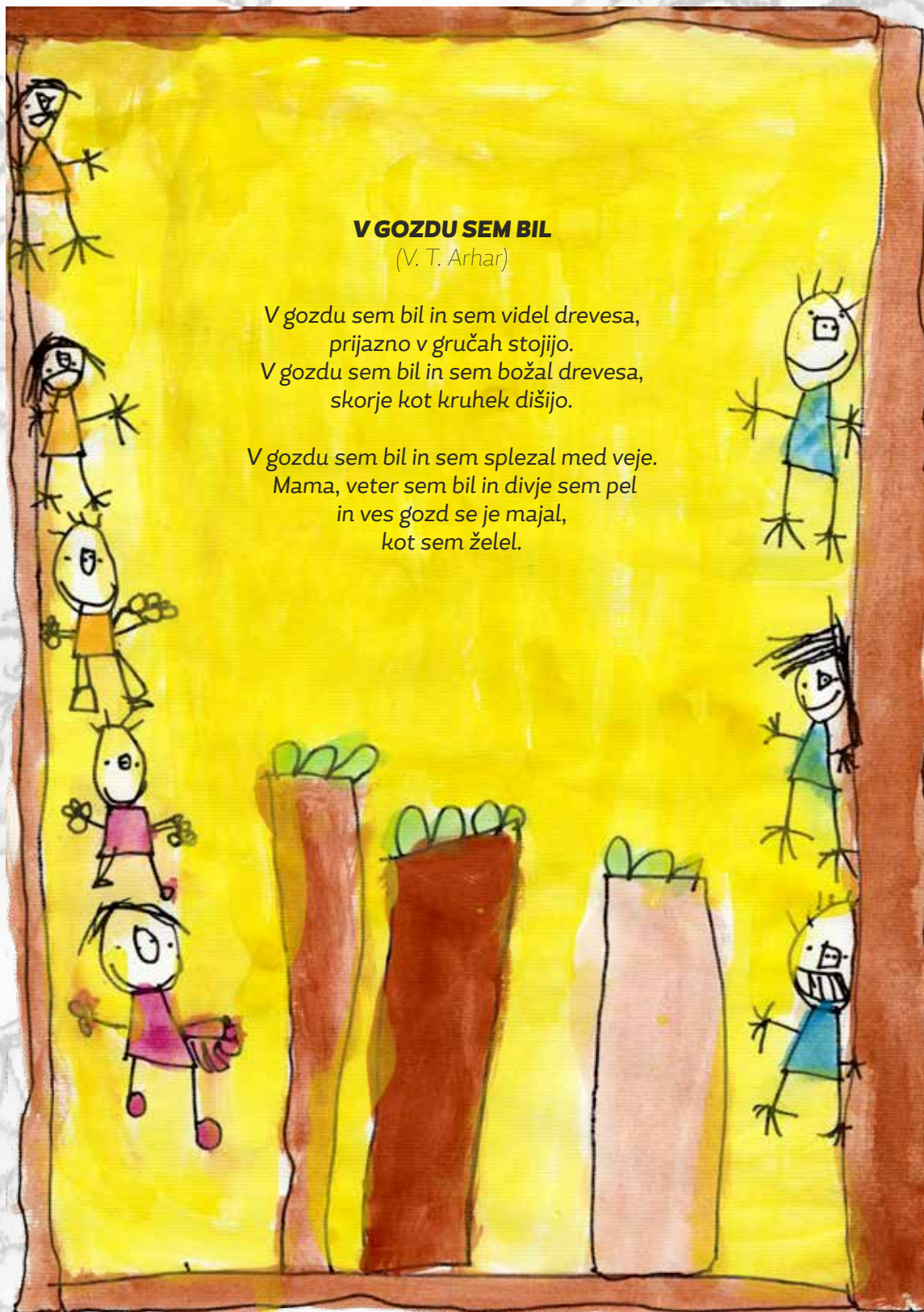
Pri mešanju prsti z vodo reče deček: »Smo si naredili čokoladni namaz.«

Ogledali smo si tudi kip rudarja na Titovem trgu.

Pred sliko rudarja, ki se umiva, je deklica zamišljeno rekla: »Saj res, ali pride moj ati domov umazan? Hm, ne.

Potem se res tušira v službi.«

V GOZDU SEM BIL

(V. T. Arhar)

V gozdu sem bil in sem videl drevesa,
prijazno v gručah stojijo.
V gozdu sem bil in sem božal drevesa,
skorje kot kruhek dišijo.

V gozdu sem bil in sem splezal med veje.
Mama, veter sem bil in divje sem pel
in ves gozd se je majal,
kot sem želel.